

Jong opleiden is niet het probleem – hoe we het doen wél

De maatschappelijke discussie over paardenwelzijn wordt steeds scherper. Vooral de opleiding van jonge paarden ligt onder een vergrootglas. Wanneer begin je? Wat vraag je? En wie draagt welke verantwoordelijkheid? In dat debat klinken veel meningen, maar nuance en wetenschappelijke onderbouwing ontbreken vaak. Juist daarom is het belangrijk om het gesprek te voeren vanuit kennis én praktijk.

De lezing van **Dr. Carolien Munsters** op 16 december, georganiseerd binnen Fokker Zoekt Ruiter, bood die broodnodige verdieping. Haar wetenschappelijke inzichten laten zien dat de vraag niet is *óf* we jong beginnen met opleiden, maar *hoe* we dat doen. En precies daar raakt haar verhaal de kern van waarom initiatieven als Fokker Zoekt Ruiter vandaag de dag noodzakelijk zijn.

Wetenschap als startpunt: welzijn begint vóór het rijden

Een van de belangrijkste boodschappen uit de lezing was dat training veel eerder begint dan het moment waarop een ruiter opstapt. Vrije beweging vanaf de geboorte, voldoende ruimte, sociale interactie en variatie vormen de basis voor een gezond sportpaard. Botten, pezen en spieren passen zich alleen goed aan wanneer belasting gedoseerd en afgewisseld wordt met herstel.

Uit de inspanningsfysiologie weten we dat botweefsel één tot anderhalf jaar nodig heeft om zich aan te passen aan nieuwe belasting. Dat maakt dat zelfs basiswerk in stap, draf en galop voor jonge paarden al intensief kan zijn. Tegelijkertijd is jong beginnen niet per definitie schadelijk. Integendeel: rustig en goed opgebouwd trainen op jonge leeftijd kan juist beschermend werken tegen blessures later in de sportcarrière.

Een belangrijk aandachtspunt dat Munsters benadrukte, is dat jonge paarden hun grenzen vaak niet duidelijk aangeven. Hun werklust en meewerkende karakter maken het lastig om overbelasting tijdig te herkennen. Dat vraagt om kennis, observatie en vooral: terughoudendheid. Meer trainen is niet beter; afwisseling, minutentraining en hersteldagen zijn essentieel. Ook wees zij op de relatief hoge belasting van longeren en het belang van variatie en vrije beweging.

Een completer beeld van welzijn

Het welzijnsdebat is lange tijd te zwart-wit gevoerd. Vroeg beginnen werd al snel als verkeerd bestempeld, terwijl de wetenschap een genuanceerder beeld schetst. Welzijn gaat niet over één leeftijd of één methode, maar over het totaalplaatje: fysieke belasting, mentale belasting, omgeving, ruiterinvloed en begeleiding.

Juist de rol van de ruiter is hierin cruciaal. Hoe wordt er gereden? Hoe wordt training opgebouwd? En hoe worden signalen van het paard geïnterpreteerd? Welzijn kan alleen verbeteren wanneer fokkers, ruiters en begeleiders vanuit dezelfde kennisbasis werken.

Waarom Fokker Zoekt Ruiter is ontstaan

Vanuit mijn rol als voorzitter van de RPF (Rijpaardenfokvereniging Limburg) zie ik dagelijks de praktijk. Veel fokkers willen hun jonge paarden verantwoord laten opleiden, maar lopen tegen hoge kosten aan wanneer zij hun paard in een vroeg stadium bij een professional moeten onderbrengen. Tegelijkertijd is juist die eerste fase van opleiding bepalend voor de rest van het paardenleven.

Zoals **Frank van Eijkelenburg**, voorzitter van de RPF, het verwoordt: *“Als fokker wil je het beste voor je paard, maar de stap naar professionele opleiding is in het begin vaak groot en kostbaar. Fokker Zoekt Ruiter biedt een toegankelijk alternatief, zonder concessies te doen aan begeleiding en welzijn.”*

Samen met de fokkersvereniging uit IJsselstein is daarom Fokker Zoekt Ruiter ontstaan: een initiatief waarin fokkers hun jonge paarden kunnen laten opleiden binnen een begeleid en educatief kader. Niet als vervanging van professionaliteit, maar als slimme en duurzame aanvulling, met kennis en welzijn als uitgangspunt.

Een win-win voor fokkers, ruiters en de sport

Fokker Zoekt Ruiter verlaagt ook de drempel voor ruiters. Niet iedere talentvolle ruiter heeft de mogelijkheid om een eigen paard aan te schaffen of langdurig een jong paard te financieren. Binnen dit initiatief krijgen ruiters de kans om jonge paarden op te leiden, ervaring op te doen en zich te ontwikkelen onder begeleiding.

Zo ontstaat een duidelijke win-win:

- fokkers zien hun paarden zorgvuldig en kennisgedreven opgeleid,
- ruiters krijgen kansen om te groeien zonder onrealistische financiële druk,
- en de sport blijft toegankelijk én toekomstbestendig.

Meer dan lessen: een lerende community

Volgens projectleider **Teun Schripsema** is Fokker Zoekt Ruiter inmiddels veel meer dan een les- of matchingsproject. “Het is een bron van samenwerking en bundeling van kracht.” In het afgelopen jaar is het programma verder uitgebreid met structurele evaluatiemomenten, trainingen door verschillende instructeurs en oefeningen voor thuis.

Ook wanneer er geen les is, blijven deelnemers actief bezig met reflectie en ontwikkeling. Wat begon als een praktisch opleidingsinitiatief is uitgegroeid tot een community waarin kennis wordt gedeeld, vragen gesteld mogen worden en welzijn centraal blijft staan.

Educatie als fundament voor de toekomst

Door lezingen zoals die van Carolien Munsters blijft Fokker Zoekt Ruiter kritisch kijken naar verbetering. De ruiters van morgen vormen het fundament voor een bredere en beter gedragen integratie van welzijn binnen de paardensport. Door al in de startfase rekening te houden met wetenschap en belastbaarheid, bouwen we aan begrip, draagvlak en kwaliteit op de lange termijn.

Samen bouwen aan een duurzame paardensport

Fokker Zoekt Ruiter werkt samen met partners zoals het SCM Fonds, Provincie Limburg (Limburg Paardensport), **KNHS Regio Limburg** en **KWPN Limburg**, onder andere rondom de IBOP. Deze

samenwerkingen laten zien dat wetenschap, educatie en sport elkaar kunnen versterken.

Fokker Zoekt Ruiter is daarmee geen los project, maar een concreet antwoord op een sectorbrede vraag: hoe leiden we jonge paarden verantwoord op in een tijd waarin welzijn terecht centraal staat? Door wetenschap als startpunt te nemen en samenwerking als kracht, laten prestaties en welzijn zich niet tegenover elkaar zetten – maar juist verbinden.

Projectteam Fokker Zoekt Ruiter